

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมือง
อุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*
BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR MANAGING FACTORIES TOWARDS AN
ECO-INDUSTRIAL TOWN OF PHRA NAKHON SRI AYUTTHAYA PROVINCIAL
INDUSTRIAL OFFICE

ปัทมา ภูน้อย, บุญตัน ดอกโธสง, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง

Pattama Poonoy, Boonton Dockthaisong, Kiattisak Suklueang

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: kempromwan@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คน ใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.979 และการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยนำมาสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 10 รูปหรือคน เพื่อยืนยันผลการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) ดังนั้น ด้านการบริหารงาน ด้านการตรวจสอบ ด้านการวางแผน และด้านการตรวจสอบ 2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า 1. ด้านการบริหารงาน ประกอบด้วย การตรวจสอบ การประเมินผล การวางแผน การบริหารงาน ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 2. หลักพละ 4 คือ ปัญญาพละ พลังปัญญา วิริยะพละ พลังความเพียร อดวิชชพละ พลังความซื่อตรง และสังคหพละ พลังเกื้อกูล ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า มี 5 ด้าน คือ มิติกายภาพ มิติเศรษฐกิจ มิติสังฆมิตติ มิตินิเวศ และมิตินิเทศ

คำสำคัญ: พุทธธรรม; การบริหารจัดการ; เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the management of factories towards an eco-industrial city of the Ayutthaya Provincial Industrial Office, 2. To study factors

*Received July 17, 2025; Revised August 21, 2025; Accepted August 26, 2025

affecting the management of factories towards an eco-industrial city of the Ayutthaya Provincial Industrial Office, 3. To present the integration of Buddhist principles for the management of factory towards an eco-industrial city of the Ayutthaya Provincial Industrial Office. The research was conducted using mixed methods. The quantitative research and data were collected from 297 samples using a questionnaire with an overall reliability value of 0.979. The qualitative research data was collected by in-depth interviews with 18 key informants. After that, the data obtained from synthesizing the research results were used for a focus group discussion of 10 participants to confirm the research results.

Research findings were found that: 1. The management of factories towards an eco-industrial city by the Ayutthaya Provincial Industrial Office was, overall, at a high level ($\bar{X}=3.74$), as follows: administrative, monitoring, planning, and evaluation aspects. 2. Factors affecting the management of factories towards an eco-industrial city by the Ayutthaya Provincial Industrial Office were included: 1. the administrative aspect, consisting of monitoring, evaluation, planning, and administration, had a statistically significant effect on the 0.01 level. and 2. the Bala 4 principles namely Panyabala, power of wisdom, Viriyabala, power of diligence, Anavajjabala, power of blamelessness, and Sangahabala, power of benevolence, had a statistically significant effect at the 0.01 level. 3. The integration of Buddhist principles for the management of factories towards an eco-industrial city by the Ayutthaya Provincial Industrial Office was found to have 5 aspects: physical, economic, environmental, social dimension, and management dimensions.

Keywords: Buddhadhamma; Management; Eco-industrial City

บทนำ

แนวคิด เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (EIT) ในประเทศไทยได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 7 ซึ่งมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการผลิตและเทคโนโลยี จนถึงฉบับที่ 11 ที่เน้นการเป็นเศรษฐกิจและสังคมสีเขียวเพื่อลดมลพิษ (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, ม.ป.ป.) แนวคิดนี้สอดคล้องกับ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Industrial Ecology) ซึ่งเป็นเครื่องมือพัฒนาความยั่งยืนตาม Agenda 21 โดยออกแบบระบบอุตสาหกรรมให้พึ่งพากันเสมือนระบบนิเวศธรรมชาติ เพื่อรักษาทรัพยากรไว้ให้คนรุ่นหลัง (สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้รับมอบหมายให้ผลักดัน EIT โดยร่วมกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (สอท.) และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) จัดทำแผนที่นำทางยุทธศาสตร์ 2 ระยะ (พ.ศ. 2555–2562) ครอบคลุม 5 มิติ ทั้งกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ โดยมี กรอ. และ กนอ. เป็นหน่วยงานหลัก

แม้จะมีแนวคิดและนโยบายการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่ชัดเจน แต่ภาคอุตสาหกรรมไทยยังคงเผชิญความท้าทายจากผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน โดยเฉพาะปัญหา มลพิษทางอากาศ เช่น ฝุ่นละอองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีโรงงานจำนวนมาก (ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, ม.ป.ป.) ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและก่อให้เกิดความขัดแย้งกับชุมชน สะท้อนถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนแนวคิดการพัฒนาที่เน้นความสมดุลและยั่งยืนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะตาม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะและเมืองอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนผ่านสู่ “อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ” ยังคงมีอุปสรรคหลายประการ เช่น การขาดองค์ความรู้ แรงจูงใจ ความร่วมมือระหว่างองค์กร รวมถึงปัญหาเชิงโครงสร้าง อาทิ การขาดการเชื่อมโยงข้อมูลและทรัพยากรบุคคล (Fichtner et al., 2005) ความท้าทายเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการมีกรอบการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น โปร่งใส และมีคุณค่าทางจริยธรรม

ในบริบทของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศและมีโรงงานอุตสาหกรรมกว่า 2,000 แห่ง ปัญหาเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการจัดการกากอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน และการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งส่งผลกระทบต่อตรงต่อคุณภาพชีวิตและสุขภาพของประชาชนในชุมชนรอบข้าง ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องทางเทคนิค แต่ยังสะท้อนถึงความจำเป็นในการสร้างสำนึกด้านจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม และการสร้างความร่วมมือที่ยั่งยืนระหว่างสถานประกอบการและชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งที่การบริหารจัดการในเชิงกฎหมายและเชิงเทคนิคเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถแก้ไขได้อย่างครอบคลุม จึงมีความจำเป็นต้องนำแนวคิดการบริหารจัดการที่เน้นด้านคุณธรรมและธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน จากความจำเป็นดังกล่าว งานวิจัยนี้จึงได้นำหลักผล 4 มาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการ ซึ่งหลักผล 4 ถือเป็นหลักธรรม 4 ประการที่ช่วยให้การดำเนินชีวิตประสบความสำเร็จด้วยความมั่นใจและปลอดภัย (อง.จตุกก. (ไทย) 21/154/215) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) หลักธรรมนี้เป็นกำลังสำคัญที่ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย ความฉลาด (เป็นคนฉลาด) ความขยัน (เป็นคนขยัน) การเป็นสุจริตชน (ซื่อสัตย์) และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (เป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์) ซึ่งทั้งสี่ประการนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นในการทำงาน โดยขาดข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้ การนำหลักผล 4 มาเป็นกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานจึงมีเหตุผลเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและคุณธรรมในการดำเนินงาน ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่มีความยั่งยืนทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสร้างความร่วมมือและความไว้วางใจระหว่างองค์กรและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวที่ชี้ให้เห็นถึงความท้าทายในการบริหารจัดการเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ โดยเฉพาะในด้านการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและวิเคราะห์การบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการดังกล่าว และเพื่อ นำเสนอแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods) โดยผสมผสานการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อสนับสนุนผลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยเน้นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ภายใต้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวที่ศึกษาสถานการณ์โดยไม่มีการทดลอง

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1. ประชากร ได้แก่ บุคลากรในสถานประกอบการโรงงานในอำเภอนครหลวง ประกอบด้วย บริษัท พระนคร คอฟฟี่ โรสเตอร์ จำกัด, บริษัท ไอ ซี พี อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด, บริษัท อีสเทอร์น เฟล จำกัด, บริษัท ไอ ซี พี เฟอติไลเซอร์ จำกัด, บริษัท อายิโนะโมะโต๊ะ (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัท เทอรากอร์ เฟอติไลเซอร์ จำกัด, บริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน), บริษัท เอจีอี เทอร์มินอล จำกัด, บริษัท ไรซ์ แลนด์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด, บริษัท เปรม ไทย เอ็นเนอร์ยี จำกัด, บริษัท ชิงเฮงเส็ง จำกัด, บริษัท เอเชีย กรีน เอนเนอจี จำกัด (มหาชน), บริษัท ทรัพย์เกษตรสยาม จำกัด, บริษัท สุวรรณเกลียวทอง จำกัด จำนวน ทั้งหมด 1,145 คน (สำนักงานอุตสาหกรรมการเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2566-2567)

2.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 297 คน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) บุคลากรในสถานประกอบการโรงงานในอำเภอนครหลวง ประกอบด้วย บริษัท พระนคร คอฟฟี่ โรสเตอร์ จำกัด, บริษัท ไอ ซี พี อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด, บริษัท อีสเทอร์น เฟล จำกัด, บริษัท ไอ ซี พี เฟอติไลเซอร์ จำกัด, บริษัท อายิโนะโมะโต๊ะ (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัท เทอรากอร์ เฟอติไลเซอร์ จำกัด, บริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน), บริษัท เอจีอี เทอร์มินอล จำกัด, บริษัท ไรซ์แลนด์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด, บริษัท เปรมไทย เอ็นเนอร์ยี จำกัด, บริษัท ชิงเฮงเส็ง จำกัด, บริษัท เอเชีย กรีน เอนเนอจี จำกัด (มหาชน), บริษัท ทรัพย์เกษตรสยาม จำกัด, บริษัท สุวรรณเกลียวทอง จำกัด ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน โดยกำหนดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการและมีประสบการณ์โดยตรง ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารของสถานประกอบการโรงงานในอำเภอนครหลวง จำนวน 4 คน กลุ่มที่ 2 ข้าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 ตัวแทนผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน กลุ่มที่ 4 ผู้บริหารองค์กรท้องถิ่นในอำเภอนครหลวง จำนวน 4 คน กลุ่มที่ 5 นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 6 นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป

2.4 การสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 10 รูปหรือคน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการและมีประสบการณ์โดยตรง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายใน ได้แก่ นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์และด้านพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 6 รูปหรือคน และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก จำนวน 4 คน ได้แก่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด จำนวน 2 คน วิศวกรชำนาญการพิเศษ จำนวน 1 คน และนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ จำนวน 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามโดยแบ่งเป็น 4 ตอน จำนวน 40 ข้อ ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล (จำนวน 4 ข้อ) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการ (จำนวน 12 ข้อ) ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับหลักผล 4 (จำนวน 12 ข้อ) ตอนที่ 4 การบริหารจัดการสถานประกอบการ

โรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (จำนวน 15 ข้อ) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) หรือมาตราวัดแบบ Likert Scale (Likert, 1967) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จากนั้นนำมาหาคุณภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.979

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งเป็น 4 ตอน จำนวน 13 ข้อ ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 คำถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการ (จำนวน 4 ข้อ) ตอนที่ 3 คำถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักผล 4 (จำนวน 4 ข้อ) ตอนที่ 4 คำถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (จำนวน 5 ข้อ)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เก็บข้อมูลจากบุคลากรในสถานประกอบการโรงงานในอำเภอนครหลวง จำนวน 297 ตัวอย่าง

4.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1. ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แบบเจาะจง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ เชี่ยวชาญ รวมทั้งมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างดี ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) กับผู้บริหารของสถานประกอบการโรงงานในอำเภอนครหลวง ข้าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตัวแทนผู้นำชุมชน ผู้บริหารองค์กรท้องถิ่นในอำเภอนครหลวง นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา รวมจำนวน 18 รูปหรือคน การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) หลังจากได้อรรถาธิบายจากการวิจัยแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการระดมความคิดเห็นและการอภิปรายในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา เป็นวิธีการเสริมในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ซึ่งผู้เข้าร่วมสนทนาต้องมีพื้นฐานประสบการณ์ที่ใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกัน มีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้ 1. ผู้วิจัยจะขอคำปรึกษาประธานกรรมการควบคุมเล่มดุษฎีนิพนธ์ เพื่อคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจง (Purposefully Selected) โดยเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ และเชี่ยวชาญในงานวิจัย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จำนวน 10 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปและระดับความคิดเห็น และใช้สถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) โดยเริ่มจากการจัดหมวดหมู่ข้อมูล (Categorizing) การพิจารณาบริบท (Contextualizing) และการวิเคราะห์เนื้อหาตามที่ปรากฏเพื่อนำเสนอในรูปแบบความเรียง ซึ่งนำมาใช้สนับสนุนและยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณให้มีความสมบูรณ์น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การบริหารจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$, S.D.=0.59) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการในภาพรวม (n=297)

ข้อ	วงจรคุณภาพ	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการวางแผน	3.74	0.70	มาก
2	ด้านการบริหารงาน	3.76	0.52	มาก
3	ด้านการตรวจสอบ	3.69	0.57	มาก
4	ด้านการประเมินผล	3.75	0.58	มาก
ภาพรวมการบริหารจัดการ		3.74	0.59	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ($\bar{X}=3.76$, S.D.=0.52) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{X}=3.75$, S.D.=0.58) อันดับสามคือ ด้านการวางแผน ($\bar{X}=3.74$, S.D.=0.70) และด้านการตรวจสอบ ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.57)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การบริหารงาน ประกอบด้วย การวางแผน การบริหารงาน การตรวจสอบ และการประเมินผล อย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 2 การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วงจรคุณภาพ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	12.990	2.876		4.276**	.000
การตรวจสอบ (P3)	.670	.216	.163	3.103**	.002
การประเมินผล (P4)	.550	.233	.193	2.364**	.019
การวางแผน (P1)	.358	.207	.087	1.727**	.085
การบริหารงาน (P2)	-.068	.235	-.015	-.288**	.773

Multiple R = .709^d R² = .502 Adjusted R² = .489 Std. Error = 4.528 F=42.206 Sig= .000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับ

ตามสมการดังนี้คือ การตรวจสอบ การประเมินผล การวางแผน การบริหารงาน ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R²) เท่ากับ .489 สะท้อนว่า ตัวแปรทั้ง 4 ด้านสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่มืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้คิดเป็นร้อยละ 48.9 ซึ่งสามารถแสดงผลในรูปของสมการได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 12.990 + .670P_3 + .550P_4 + .358P_1 + -.068P_2$$

$$Z_Y = .163Z_{P3} + .193Z_{P4} + .087Z_{P1} + -.015Z_{P2}$$

สมมติฐานที่ 2 หลักผล 4 ประกอบด้วย ปัญญาพล พลังปัญญา วิริยะพล พลังความเพียร อดทน พละ พลังความซื่อตรง สังคหพล พลังความเกื้อกูล อย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่มืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 3 หลักผล 4 ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่มืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักผล 4	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	17.917	2.501		7.165**	.000
สังคหพล พลังความเกื้อกูล (Pa4)	.898	.197	.250	4.555**	.000
ปัญญาพล พลังปัญญา (Pa1)	.847	.212	.208	3.991**	.000
อดทนพละ พลังความซื่อตรง (Pa3)	.813	.191	.231	4.265**	.000
วิริยะพล พลังความเพียร (Pa2)	.809	.211	.196	3.838**	.000

Multiple R=.675^d R²=.455 Adjusted R²=.448 Std. Error=4.705 F=61.053 Sig=.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า หลักผล 4 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่มืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ สังคหพล พลังความเกื้อกูล ปัญญาพล พลังปัญญา อดทนพละ พลังความซื่อตรง วิริยะพล พลังความเพียร ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R²) เท่ากับ .448 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 4 สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่มืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ในสัดส่วนร้อยละ 44.8 ซึ่งสามารถนำเสนอในรูปสมการได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 17.917 + .898P_{a4} + .847P_{a1} + .813P_{a3} + .809P_{a2}$$

$$Z_Y = .250Z_{Pa4} + .208Z_{Pa3} + .231Z_{Pa1} + .196Z_{Pa2}$$

3. การบริหารจัดการนำมาเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่มืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ 1. ด้านการวางแผน มีความชัดเจน มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ครอบคลุมทุกมิติ 2. ด้านการบริหาร บูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 3. ด้านการตรวจสอบ โดยใช้มาตรฐานและเปิดโอกาสให้

ชุมชนมีส่วนร่วม 4. ด้านการประเมินผล ครอบคลุมทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาแนวทางอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน โดยการนำหลักผล 4 เข้ามาบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 1. ปัญญาพละ ส่งเสริมการเรียนรู้ การฝึกอบรม และการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ 2. วิริยะพละ มุ่งมั่น อดทน พร้อมเผชิญปัญหาและรับผิดชอบต่อหน้าที่ 3. อนุวัชพละ ยึดมั่นจริยธรรม ซื่อสัตย์ เปิดเผย ตรวจสอบได้ และปฏิบัติตามกฎหมาย 4. สังคพละ เกื้อกูลกันภายในองค์กรและต่อชุมชน สร้างความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสังคม ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1. มิติกายภาพ เน้นการวางผังเมืองและผังโรงงานให้เหมาะสมกับพื้นที่ สอดคล้องกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งส่งเสริมพื้นที่สีเขียวและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ 2. มิติเศรษฐกิจ มุ่งเชื่อมโยงภาคเกษตร ประมง ท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม สนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 3. มิติสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการควบคุมมลพิษ การใช้พลังงานสะอาด การเพิ่มพื้นที่สีเขียว และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ 4. มิติสังคม เน้นยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ ส่งเสริมสวัสดิการ และสร้างความร่วมมือระหว่างโรงงานกับชุมชนอย่างยั่งยืน 5. มิติบริหารจัดการ มุ่งเน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ และการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงตามลำดับดังนี้ มิติกายภาพ เน้นการวางผังเมืองและผังโรงงานให้เหมาะสมกับพื้นที่ สอดคล้องกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งส่งเสริมพื้นที่สีเขียวและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ มิติเศรษฐกิจ มุ่งเชื่อมโยงภาคเกษตร ประมง ท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม สนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มิติสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการควบคุมมลพิษ การใช้พลังงานสะอาด การเพิ่มพื้นที่สีเขียว และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ มิติสังคม เน้นยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ ส่งเสริมสวัสดิการ และสร้างความร่วมมือระหว่างโรงงานกับชุมชนอย่างยั่งยืน มิติบริหารจัดการ มุ่งเน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ และการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของมาลินี กลีบทอง และคณะ (2565) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและบริการแห่งอนาคตเพื่อความเป็นเลิศของกลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของไทย พบว่า โมเดล 4S โดยเฉพาะส่วนของ Smart Eco Industry ซึ่งประกอบด้วยด้าน กายภาพ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม และการบริหารจัดการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชยันต์ ต้นติวสาดการ (2560) เรื่อง การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือสู่รูปแบบเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ พบว่า แนวคิดเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศเน้นหลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการแลกเปลี่ยนวัตถุดิบ ของเสีย หรือพลังงาน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตชุมชน รวมถึงการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติคุณ แสงนิล (2561) เรื่อง ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมบางปู พบว่า ปัจจัยสำคัญ 12 องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จ เช่น

การมีนวัตกรรม การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน กลไกการกำกับดูแลด้วยเทคโนโลยี การจัดการองค์ความรู้ และกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่อุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการ ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่อุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ด้านการประเมินผล ด้านการวางแผน และด้านการตรวจสอบ ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .489 แสดงว่า การบริหารจัดการทุกด้านสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่อุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 48.9 สอดคล้องกับงานวิจัยของสาธิต ทิพย์มณี และคณะ (2563) เรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลการบริหารงานของกรมแพทยทหารบก พบว่า การบริหารงานมีการวางแผน ที่ครอบคลุมทั้งระยะสั้นและระยะยาว มีการจัดหน่วยงานโดยแตกแผนงานออกเป็นกิจกรรมที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย มีโครงสร้างการทำงานที่สอดคล้องกับภารกิจ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริกัศสร ปิยนันทวารินทร์ และคณะ (2566) เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการการฝึกอบรมเยาวชนของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า กระบวนการบริหารจัดการช่วยให้มีกระบวนการวิจัยและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยมี “Plan (การวางแผน)” เป็นขั้นตอนแรกในการวางแผนเนื้อหาและวิธีการที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวนารถ เล็กเลสินธุ์ (2561) เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรี พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน ด้านการประสานงาน ด้านการวางแผน ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน และด้านการจัดองค์การ ซึ่งรวมถึงข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ

2.2 ด้านหลักพละ 4 ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่อุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านวิริยะพละ พลังความเพียร ด้านสังคหพละ พลังเกื้อกูล ด้านอนวัชพละ พลังความซื่อตรง และด้านปัญญาพละ พลังปัญญา ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .448 แสดงว่า หลักพละ 4 สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่อุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 44.8 สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริกัศสร และคณะ (2565) เรื่อง การส่งเสริมสมรรถนะบุคลากรของธุรกิจประกันวินาศภัยตามแนวพระพุทธศาสนา พบว่า การส่งเสริมสมรรถนะบุคลากรด้านความร่วมมือร่วมใจนั้น ต้องใช้สังคหพละเป็นสำคัญ โดยส่งเสริมให้บุคลากรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีทักษะในการทำงานเป็นทีม มีระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีน้ำใจต่อกัน ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ให้คำแนะนำและคำปรึกษาซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอวยชัย รางชัยกุล และคณะ (2566) เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี พบว่า ในการส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรนั้น ได้บูรณาการหลักพละ 4 โดยเฉพาะ ด้านปัญญาพละ (กำลังความรู้) ซึ่งหมายถึงการนำนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมตามระเบียบราชการ และการนำองค์ความรู้ที่ได้มาปฏิบัติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของคณิตดา กรณสูตร (2565) เรื่อง

พุทธวิธีการบริหารจัดการองค์คุณภาพของบริษัทมหาชนจำกัด พบว่า การบริหารจัดการองค์คุณภาพจะเกิดขึ้นได้ด้วยอาศัยหลักผล 4 โดยมี อนุวัชขพล (กำลังงานที่ไม่มีโทษหรือความสุจริต) เป็นหนึ่งในหลักสำคัญที่ค้ำยันให้องค์กรพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ ซึ่งสะท้อนถึงการดำเนินงานที่ปราศจากข้อบกพร่อง การยึดมั่นในความถูกต้อง และความสุจริตอันเป็นรากฐานของการบริหารจัดการที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่มืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้การบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่มืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1. มิติกายภาพ เน้นการวางผังเมืองและผังโรงงานให้เหมาะสมกับพื้นที่ สอดคล้องกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งส่งเสริมพื้นที่สีเขียวและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ 2. มิติเศรษฐกิจ มุ่งเชื่อมโยงภาคเกษตร ประมง ท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม สนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 3. มิติสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการควบคุมมลพิษ การใช้พลังงานสะอาด การเพิ่มพื้นที่สีเขียว และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ 4. มิติสังคม เน้นยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ ส่งเสริมสวัสดิการ และสร้างความร่วมมือระหว่างโรงงานกับชุมชนอย่างยั่งยืน 5. มิติบริหารจัดการ มุ่งเน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ และการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำหลักผล 4 เข้ามาบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่มืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 1. ปัญญาพล ส่งเสริมการเรียนรู้ การฝึกอบรม และการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ 2. วิริยะพล มุ่งมั่น อดทน พร้อมเผชิญปัญหาและรับผิดชอบหน้าที่ 3. อนุวัชขพล ยึดมั่นจริยธรรม ซื่อสัตย์ เปิดเผย ตรวจสอบได้ และปฏิบัติตามกฎหมาย 4. สังคหพล เกื้อกูลกันภายในองค์กรและต่อชุมชน สร้างความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสังคม นอกจากนี้ยังนำการบริหารจัดการมาเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่มืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ 1. ด้านการวางแผน มีความชัดเจน มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนครอบคลุมทุกมิติ 2. ด้านการบริหาร บูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 3. ด้านการตรวจสอบ โดยใช้มาตรฐานและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม 4. ด้านการประเมินผล ครอบคลุมทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาแนวทางอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งสู่มืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐ รุ่งวงศ์ (2564) เรื่อง การบริหารจัดการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามหลักธรรมาภิบาลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า การบริหารจัดการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านนิติธรรม ซึ่งการบริหารจัดการต้องมีการวางแผน ปฏิบัติตามแผน ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง และมีการบูรณาการกับหลักพุทธสื่อสารเพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง โปร่งใส มีส่วนร่วม และความรับผิดชอบ งานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพรธิดา เทพประสิทธิ์ (2562) เรื่อง มหาวิทยาลัยเมืองนิเวศที่มีความยั่งยืนในมิติทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม พบว่า การพัฒนามหาวิทยาลัยเมืองนิเวศเป็นการนำแนวคิดเมืองสีเขียวมาพัฒนาเป็นนโยบาย โดยมีแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในมิติทางสังคม มิติเศรษฐกิจ และมิติสิ่งแวดล้อม ซึ่งครอบคลุมการมีเป้าหมายร่วมกัน การจัดกิจกรรม การพัฒนาเศรษฐกิจที่ควบคุมการบริโภคทรัพยากรและการปล่อยของเสีย และการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ และงานวิจัยของจิรรัตน์ ธีระวราพฤกษ์ และธรรณ พชรจิตกุล (2560) เรื่อง แนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนกับการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศในประเทศไทย พบว่า แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน การพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน โดยเน้นการอยู่ร่วมกันของอุตสาหกรรม

ชุมชน และสังคม และชี้ว่าความสำเร็จของการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศต้องสอดคล้องกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายของภาครัฐ งานวิจัยนี้ให้ภาพรวมของ แนวคิดการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่ครอบคลุมมิติต่าง ๆ และเน้นย้ำถึงบทบาทของกฎระเบียบและการบริหารจัดการจากภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารจัดการที่มุ่งสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของคุณ

สรุปผลการวิจัยและองค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหาร จัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่ เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากภาพที่ 1 สามารถอธิบาย องค์ความรู้ ที่ถูกสังเคราะห์ขึ้นมาได้อย่างชัดเจน องค์ความรู้นี้มีแก่นสำคัญอยู่ที่การหลอมรวมพุทธธรรม เข้ากับ หลักการบริหารจัดการ เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนา “เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ” ที่ยั่งยืนและมีคุณธรรม โดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา องค์ความรู้แรกที่ปรากฏคือ การผสมผสานหลัก PDCA กับหลักพละ 4 นี้ไม่ใช่เพียงการนำสองสิ่งมาวางเคียงกัน แต่เป็นการสร้างโมเดลการบริหารจัดการแบบองค์รวม ที่หลัก PDCA (การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ การปรับปรุง) ทำหน้าที่เป็นโครงสร้างเชิงกระบวนการ ขณะที่หลักพละ 4 (ปัญญาพละ พลังปัญญา วิริยพละ พลังความเพียร อนุวัชพละ พลังความซื่อตรง สังคหพละ พลังเกื้อกูล) ทำหน้าที่เป็นแกนทางจริยธรรมและจิตสำนึกที่ขับเคลื่อนและให้ทิศทางแก่ทุกขั้นตอนของ PDCA ทำให้การบริหารจัดการไม่ได้มุ่งเพียงประสิทธิภาพ แต่ยังคำนึงถึงความถูกต้อง คุณธรรม และผลประโยชน์ส่วนรวมด้วย นำไปสู่องค์ความรู้ที่สองคือการกำหนดมิติการพัฒนาที่ครอบคลุม 5 ด้าน ซึ่งเป็นผลลัพธ์โดยตรงจากการประยุกต์ใช้โมเดลข้างต้น องค์ความรู้นี้ชี้ให้เห็นว่าการสร้างเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศต้องมองในมุมมองที่กว้างขวาง ไม่ใช่แค่เรื่องเศรษฐกิจหรือสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่ต้องผนวกรวม 1. มิติกายภาพ เน้นการวางผังที่เหมาะสมและโครงสร้างพื้นฐานสีเขียว 2. มิติเศรษฐกิจ มุ่งเน้นการเชื่อมโยงกับท้องถิ่นและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 3. มิติสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการจัดการมลพิษและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน 4. มิติสังคม พัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน 5. มิติบริหารจัดการ สร้างความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการดำเนินงานองค์ความรู้ทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นถึงแนวคิดเชิงบูรณาการที่มีความเป็นนวัตกรรม โดยนำหลักคิดที่แตกต่างกันมาสังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ได้จริง เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการเติบโตทางอุตสาหกรรมกับการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรเสริมกลไกการตรวจสอบแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการกำกับตามมาตรฐานทางเทคนิคและกฎหมายอย่างเข้มงวด พร้อมติดตามผลและให้คำแนะนำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศอย่างโปร่งใส สร้างความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างรัฐ โรงงาน และชุมชนตามหลักธรรมาภิบาล
2. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรยกระดับการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมแก่ผู้ประกอบการ บุคลากร และชุมชน ผ่านการอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการใช้ข้อมูลจริงประกอบการตัดสินใจ ควบคู่กับการสนับสนุนเทคโนโลยีสะอาด เพื่อขับเคลื่อนโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่ยั่งยืนและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรมีการพัฒนาพื้นที่และสิ่งปลูกสร้างที่ปลอดภัยและมี ประสิทธิภาพ
2. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรมีการเกื้อกูลการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ร่วมกัน เพื่อเพิ่มรายได้กับชุมชน
3. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรมีการยกระดับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของภาคอุตสาหกรรมเป็นที่ยอมรับของประชาชน

4. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

5. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรสร้างความเข้าใจและความรู้ให้กับชุมชนในพื้นที่ในเรื่องของการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรพิจารณาศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ ที่มีลักษณะอุตสาหกรรมแตกต่างกัน หรือเจาะจงกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสถานประกอบการโรงงานเฉพาะประเภท เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและครอบคลุมยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานประกอบการโรงงานสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เช่น นโยบายภาครัฐ เทคโนโลยีที่ใช้ หรือปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร รวมถึงการพิจารณาหลักพุทธธรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากหลักพละ 4

3. สามารถปรับเปลี่ยนวิธีวิจัยได้ โดยเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพผ่านกรณีศึกษา (Case Study) ในโรงงานต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ หรือใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ การใช้การวิเคราะห์ทางสถิติขั้นสูงจะช่วยให้ตรวจสอบความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างตัวแปรได้

เอกสารอ้างอิง

- กิตติคุณ แสงนิล. (2561). ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมบางปู. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 12(3), 463-481.
- คณิตดา กรณสุต. (2565). พุทธวิธีการบริหารจัดการองค์กรคุณภาพของบริษัทมหาชน จำกัด. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 12(3), 276-289.
- จิรรัตน์ ธีระวราพฤกษ์ และธรรพร พชรฐิติกุล. (2560). แนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนกับการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศในประเทศไทย. วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, 13(3), 120-131.
- ชญญา ศิริภิรมย์ และคณะ. (2565). การส่งเสริมสมรรถนะบุคลากรของธุรกิจประกันวินาศภัย ตามแนวพระพุทธศาสนา. วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ, 5(2), 1-11.
- ชยันต์ ต้นติ้วสาดการ. (2560). การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือสู่รูปแบบเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศจังหวัดลำพูน. (รายงานวิจัย). [ม.ป.ท.]: สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.
- ณัฐ รุ่งวงศ์. (2564). การบริหารจัดการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามหลักธรรมาภิบาลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (ดุสิตนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรธิดา เทพประสิทธิ์. (2562). มหาวิทยาลัยเมืองนิเวศที่มีความยั่งยืนในมิติทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม. Veridian E-Journal, Silpakorn University Humanities, Social Sciences and Arts, 12(1), 371-386.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มาลินี กลีบทอง และคณะ. (2565). รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตเพื่อความเป็นเลิศของกลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของไทย. วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ, 6(1), 102-115.

- ศิริภัสสร ปิยนันทวารินทร์ และคณะ. (2566). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการการฝึกอบรมเยาวชนของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรปราการ. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 7(3), 214–227.
- ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (ม.ป.ป.). สรุปปัญหาและแนวทางแก้ไขร้องเรียนผู้ลงทะเบียนจากถ่านหินและแป้งมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สืบค้น 10 กันยายน 2567, จาก <https://thaipublica.org>
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). ข้อกำหนดมาตรฐานโรงงานอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ. สืบค้น 10 กันยายน 2567, จาก <https://ecofactory.fti.or.th>
- สาธิต ทิพย์มณี และคณะ. (2563). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลการบริหารงานของกรมแพทยทหารบก. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 9(4), 40-52.
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (ม.ป.ป.). แผนปฏิบัติการการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) อำเภอนครหลวง. สืบค้น 10 กันยายน 2567, จาก <https://ayutthaya.industry.go.th/th/opoj>
- เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์. (2561). ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 12(2), 187–196.
- อวยชัย ราชชัยกุล และคณะ. (2566). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 6(5), 39–51.
- Fichtner, W., et al. (2005). Barriers of inter-organisational environmental management: two case studies on industrial symbiosis. Progress in Industrial Ecology – an International Journal, 2(1), 73–88.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale in Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley & Son.
- Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis (3rd ed.). New York: Harper and Row.

